Από το Συναξάρι - Μνήμη της οσίας μητρός ημών Ειρήνης της εκ Καππαδοκίας, της ασκησάσης εν τη Μονή του Χρυσοβαλάντου

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 28 Ιουλίου, 2015

28 Ιουλίου 2014

Η οσία
Ειρήνη ζούσε στην Καππαδοκία στους κόλπους πλούσιας και ευγενούς οικογένειας, μετά τον θάνατο του εικονομάχου αυτοκράτορα Θεοφίλου (842). Όταν η Θεοδώρα ανέλαβε την αντιβασιλεία, αναζήτησε σε όλη την Αυτοκρατορία σύζυγο για τον γιο της, τον αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ' (842-867). Οι απεσταλμένοι της αυλής πρόσεξαν την ομορφιά και ευγένεια των ηθών της Ειρήνης και την έστειλαν στην Κωνσταντινούπολη μαζί με την αδελφή της, η οποία παντρεύτηκε αργότερα τον καίσαρα Βάρδα, αδελφό της Θεοδώρας. Στο δρόμο τους πέρασαν κοντά από το όρος Όλυμπος της Βιθυνίας και η Ειρήνη επισκέφθηκε τον άγιο Ιωαννίκιο τον Μέγα [+ 4 Νοεμ.], ο οποίος την χαιρέτησε προλέγοντας ότι θα γινόταν ηγουμένη της Μονής Χρυσοβαλάντου.

Η θεία Πρόνοια εμπόδισε το γάμο της με τον αυτοκράτορα και, με την καρδιά της ξαλαφρωμένη και γεμάτη χαρά, μοίρασε τα υπάρχοντά της και αποσύρθηκε στην Μονή Χρυσοβαλάντου, την οποία είχε ιδρύσει ο πατρίκιος Νικήτας (Νικόλαος), κοντά στην στέρνα του Άσπαρ, σε τόπο ευάερο, μακριά από τις πλατείες και τα θορυβώδη μέρη. Στη μοναχική κουρά της, η μακαρία μαζί με τις τρίχες της κεφαλής έκοψε και κάθε δεσμό που την κρατούσε στον κόσμο και δόθηκε με ζήλο στους ασκητικούς αγώνες γνωρίζοντας ότι στο μέτρο που εξασθενίζει το σώμα, ο έσω άνθρωπος ανακαινίζεται και πλησιάζει το Θεό (Β΄ Κορ. 4. 16).

Έχοντας μόνο έναν χιτώνα που άλλαζε μία φορά τον χρόνο, τρεφόμενη με νερό και ψωμί, υποτασσόταν πρόθυμα και με χαρά σε ό,τι της όριζαν, αγνοώντας τις αντιρρήσεις και τους γογγυσμούς. Η διαρκής κατάνυξη χαροποιούσε την καρδιά της και έκανε το πρόσωπό της να λάμπει και σαν γόνιμη γη έφερε τους πλούσιους καρπούς των αγίων αρετών. Έβλεπε όλες τις αδελφές της σαν βασίλισσες και θεωρούσε τον εαυτό της ως θεραπαινίδα τους, προσφερόμενη στις πιο ευτελείς εργασίες για να τις διακονεί. Από

το στόμα της έβγαιναν μόνον λόγια των Γραφών ή των αγίων Πατέρων, τους οποίους μελετούσε αδιάκοπα. Ενώ ήταν λιγότερο από έναν χρόνο στο μοναστήρι, έχοντας διαβάσει με θαυμασμό το Βίο του αγίου Αρσενίου [+ 8 Μαΐου], ο οποίος προσευχόταν από τη δύση του ηλίου έως την αυγή, προσπάθησε να τον μιμηθεί.

Και με την βοήθεια της θείας χάριτος κατάφερε σιγά-σιγά να στέκει όρθια, με υψωμένα τα χέρια σε προσευχή, όλη την ημέρα και όλη την νύκτα. Αγωνιζόταν με τέτοια σοφία να δουλαγωγήσει το σώμα στην ανάταση της ψυχής της προς τον Θεό, ώστε καμιά μηχάνευση του δαίμονα δεν μπορούσε να την πλήξει. Όταν εκείνος της υπέβαλλε μνήμες από την δόξα και την ευμάρεια της ζωής που είχε εγκαταλείψει, πήγαινε να εξομολογηθεί τους λογισμούς της στην ηγουμένη της, διπλασίαζε την άσκησή της και αμέσως ελευθερωνόταν από τις αναμνήσεις αυτές.

Μετά το θάνατο της ηγουμένης, υποδείχθηκε παρά την θέλησή της ως διάδοχός της και χειροτονήθηκε από τον πατριάρχη άγιο Μεθόδιο [+ 14 Ιουν.]. Ενθυμούμενη την προφητεία του αγίου Ιωαννικίου και λογίζοντας ως καθήκον της να μην αναζητεί τα αρεστά στην ίδια αλλά τα ασθενήματα των αδυνάτων βαστάζειν (Ρωμ. 15, 1), έζησε έκτοτε ως άγγελος επίγειος, επιμηκύνοντας τις νηστείες της, προσευχόμενη όλη τη νύκτα και κάνοντας αμέτρητες μετάνοιες. Με τα μέσα αυτά προσείλκυσε την χάριν του Θεού και έλαβε τόση σοφία, ώστε να δύναται να οδηγεί πλήθος ψυχών στην οδό της Σωτηρίας. Ζητούσε από τις αδελφές να μην την θεωρούν ως ανώτερή τους, αλλά ως μία συμμονάστριά τους που είχε ορισθεί να τις υπηρετεί.

Με γλυκύτητα και υπομονή τις παραινούσε να πολιτεύονται στα πάντα κατά το πνεύμα του Ευαγγελίου, αποτάσσοντας τα μάταια θέλγητρα της δόξας και της εκτίμησης των ανθρώπων. Αν δεν ήθελαν η αποταγή τους να είναι επιφανειακή, όφειλαν να φροντίζουν να διατηρούν όχι μόνο την αγνεία τους, αλλά και την πραότητα, αρετές υπεράνω της φύσης που χαρίζονται από τον Χριστό σε όσους προσεύχονται με πίστη. Ό,τι κι αν κατακτούσαν, συμβούλευε τις μαθήτριές της να το θεωρούν ως δώρο του Θεού και να τελούν αδιαλείπτως σε κατάνυξη αναπέμποντας ευχαριστίες. Απαγόρευε εξάλλου σ’ αυτές να προσεύχονται για την υγεία τους, λέγοντας ότι τίποτε δεν είναι λυσιτελέστερο για την ψυχή από την ασθένεια που γίνεται δεκτή με ευγνωμοσύνη.

Έχοντας λάβει από άγγελο Κυρίου το προορατικό χάρισμα, η οσία ήταν σαν προφήτις του Θεού στην μονή της. Αφού αναπαυόταν για λίγο μετά την Ακολουθία του Όρθρου, καλούσε τις αδελφές και μία-μία, με τέχνη και διάκριση, τις βοηθούσε να εμφανίζονται αγνές και ανυπόκριτες ενώπιον του

Θεού, αποκαλύπτοντάς τους τούς πιο κρυφούς λογισμούς τους. Γρήγορα κατέστη περιώνυμη σε όλη την Βασιλεύουσα για τις αρετές και τη σοφία με την οποία καθοδηγούσε την αδελφότητά της, ώστε κάθε είδους άνθρωποι, πλούσιοι και πτωχοί, μικροί και τρανοί, προσέρχονταν κοντά της για να λάβουν τις συμβουλές της και να εναποθέσουν την ελπίδα τους στις προσευχές της. Σε όλους δίδασκε την ωφέλεια της μετανοίας, που σε κάθε στιγμή μπορεί να καταστήσει το Θεό ευμενή έναντι ημών.

Με την στήριξη της θείας χάριτος πρόκοβε ασταμάτητα στην άσκηση και την καθαρά προσευχή. Κατά τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή, μέχρι το Πάσχα, δεν έτρωγε ψωμί, αλλά λίγα μόνα λαχανικά, μία φορά την εβδομάδα. Η ολονύκτια αγρυπνία τής είχε γίνει τόσο φυσική όσο ο ύπνος στους άλλους ανθρώπους, και περνούσε τις νύκτες της με τα χέρια υψωμένα προς τον ουρανό, βυθισμένη σε άγιες θεωρίες. Ενίοτε έμενε στην στάση αυτή δύο ημέρες συνέχεια, ακόμη και μία ολόκληρη εβδομάδα, σε σημείο που οι μαθήτριές της χρειαζόταν στο τέλος να την βοηθήσουν να κατεβάσει τα μουδιασμένα χέρια της.

Μία νύκτα, μια μοναχή κοιτάζοντας στην αυλή είδε την οσία Ειρήνη να προσεύχεται ανυψωμένη θαυματουργικά από το έδαφος, ενώ τα δύο πελώρια κυπαρίσσια που ορθώνονταν στην αυλή του μοναστηριού είχαν λυγίσει τις κορφές τους μέχρι το έδαφος· επανήλθαν δε στην θέση τους μόνο όταν σφραγίστηκαν από την οσία με το σημείο του Σταυρού. Αυτή η νυκτερινή προσευχή ήταν φοβερή για τους δαίμονες, οι οποίοι διπλασίαζαν τις επιθέσεις τους μέσα στη νύκτα.

Μία φορά ένας από αυτούς έριξε πάνω της το αναμμένο φιτίλι μιας κανδήλας. Τα ρούχα της Ειρήνης πήραν αμέσως φωτιά. Παρέμεινε ωστόσο ατάραχη και θα είχε καεί ολόκληρη αν μία μοναχή που ξύπνησε από τη μυρωδιά της σάρκας και των ρούχων που καίγονταν δεν έμπαινε στο κελλί της ηγουμένης παραβιάζοντας την πόρτα. Μέσα στους πυκνούς καπνούς είδε την οσία στις φλόγες όρθια και απαθή να προσεύχεται. Καθώς την έσπρωξε προσπαθώντας να σβήσει τις φλόγες, η Ειρήνη χαμήλωσε τα χέρια της και της είπε επιτιμητικά: «Γιατί μου στέρησες μια τόσο μεγάλη απόλαυση με την απότομη αυτή παρέμβασή σου; Ένας άγγελος στεκόταν μπροστά μου πλέκοντάς μου ένα στεφάνι από άφθαρτα άνθη, τέτοια που δεν έχει δει ανθρώπου μάτι και ήταν έτοιμος να με πάρει από δω, όταν εσύ τον έδιωξες». Κι όταν η μαθήτρια της ξεκόλλησε τα ράκη του υφάσματος από τη σάρκα της, θεσπέσια ευωδία γέμισε το μοναστήρι.

Μιαν άλλη φορά ένας ναυτικός που ήλθε από την Πάτμο παρουσιάστηκε στο μοναστήρι και έδωσε στην οσία τρία υπέροχα μήλα, τα οποία ο άγιος

Απόστολος Ιωάννης του είχε αναθέσει να της παραδώσει. Το πρώτο μήλο στάθηκε αρκετό να την τρέφει για σαράντα ημέρες, κατά τις οποίες το στόμα της ανέδιδε μία υπερκόσμια ευωδία· μοίρασε το δεύτερο στην αδελφότητα την Μεγάλη Πέμπτη και κράτησε το τρίτο ως ακριβό φυλαχτό, αρραβώνα των άφθαρτων αγαθών του Παραδείσου.

Χάρις στο προφητικό χάρισμα, η αοίδιμος Ειρήνη επιτέλεσε πλήθος άλλων θαυμάτων και προέβλεψε συγκεκριμένα τη δολοφονία του Βάρδα, την οποία ακολούθησε λίγο αργότερα εκείνη του Μιχαήλ Γ’ (867), καθώς και την ανάληψη της εξουσίας από το Βασίλειο Α’ το Μακεδόνα. Με την βοήθεια του αγίου Βασιλείου του Μεγάλου και της αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας θεράπευσε δαιμονισμένους και έσωσε έναν συγγενή της, τον οποίο ο αυτοκράτορας είχε κατά νου να εκτελέσει ως προδότη, εμφανιζόμενη στον ηγεμόνα, απαστράπτουσα και πλήρης δόξης. Ο αυτοκράτορας Βασίλειος αναγνώρισε το σφάλμα του, ζήτησε συγγνώμη και έκτοτε έδειξε την ευμένειά του απέναντι στο μοναστήρι.

Η οσία Ειρήνη έφθασε σε ηλικία εκατόν τριών ετών, διατηρώντας όλη την δροσιά και την φυσική ομορφιά της, σημάδι του κάλλους της ψυχής της. Ο Φύλακας Άγγελός της την προειδοποίησε ένα έτος πριν για τον χρόνο της τελευτής της και όταν έφθασε η ημέρα συγκέντρωσε τις αδελφές της, όρισε την ηγουμένη που είχε επιλέξει ο Θεός και αφού τις προέτρεψε να περιφρονούν ό,τι είναι πρόσκαιρο ώστε να ζουν τον αγαπημένο Νυμφίο τους, έκλεισε γαλήνια τα μάτια της και παρέδωσε την ψυχή της εις χείρας Θεού. Ενταφιάσθηκε στο παρεκκλήσιο του αγίου μάρτυρος Θεοδώρου και ο τάφος της ανέδιδε διαρκώς μία ουράνια ευωδία, φανερώνοντας σε όλους την παρρησία που είχε αποκτήσει παρά τω Θεώ, ενώ μέχρι τις ημέρες μας η οσία Ειρήνη δεν παύει να μεσιτεύει υπέρ εκείνων που την επικαλούνται με πίστη.

(Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας - Ιούλιος, εκδ. Ίνδικτος, σ. 318-321)

(Πηγή ηλ. κειμένου: pemptousia.gr)